

JARNEFETTER

CAMILLA
GRANLICH
BAND

Tekst: Olav Aukrust, fra diktsamlinga *Himmelvarden* (1916).

Melodi: Stevtone lært av Jarnfrid Kjøk, Lom/Oslo.

Ei naki grein med blodraud bær
og ei som bladrik blømer,
på kvar sin måte fagre er
for den som kjærleg dømer.

Den eine gjev sin ange, ho,
der ljuv ho ligg og blømer.
Den andre gjev sitt hjarteblood
når lauv for haustwind rømer.

Den eine skin og strålar, ho,
den andre brenn og mognar
og gjev til sist sitt hjarteblood,
der tung av bær ho bognar.

Eg gav deg den med blomar på.
Eg gjev deg den med bæri.
Kven rikast er vil du få sjå
litt lengre fram på ferdi.

*Ei naki grein med blodraud bær
og ei som bladrik blømer,
på kvar sin måte fagre er
for den som kjærleg dømer.*

JARNNETTER

Tekst: Tor Jonsson, fra diktsamlinga *Jarnnetter* (1948).

Melodi: Springleik lagd av Anders E. Røine og melodi av Camilla Granlien.

Tyngst var den lange natta
da ingen kom.
Men jarnnetters sorg i mitt hjarte
talar eg aldri om.

Jarnnetters sorg for henne
eg aldri fann,
er tagal som sorga frå alle
usæle armodsland.

Jarnnetters sorg i verda
har aldri dag.
Min elskhug har berre mitt eige
einslege hjarteslag.

*Tyngst var den lange natta
da ingen kom.
Men jarnnetters sorg i mitt hjarte
talar eg aldri om.*

KJÆRINGJE SAT

Tekst: ukjent

Melodi: tråd./Camilla Granlien. Slåttestev lært av Jarnfrid Kjøk, Lom/Oslo.

Kjæringje sat og karva tobak
og mainn kom heimatt drukkjen va' hain,
slo så det skræill i bordé.

Kjerringa upp frå rokken sprang og spurde'n Torgjer kå hain gjorde;
«Galin ha du vore, værre vil du bli,
slik ha du vore aill di tid.»
Suttam-ullam-uttam-ullam båne.

EI ER SORG OG GLEDE

Tekst: Tor Jonsson fra diktsamlinga *Ei dagbok for mitt hjarte* (1951).

Melodi: Camilla Granlien.

Skap meg ikkje om med skugge.
Eg vil vera den eg vart.
Eg er sorg i kvite klede,
eg er gleda kledd i svart.

Skap meg ikkje om med glede.
Eg vart den eg ville bli:
Konge i eit ukjent rike,
slave i mi eiga tid.

DØDE BLOMAR

Tekst: Tor Jonsson fra diktsamlinga

Berg ved blått vatn (1946).

Melodi: Camilla Granlien.

Mora bar barnet i blomeeng.

– Byssam, barnet er lite. –

Og alle blomane gav ho namn
og batt ein krans av dei kvite.

Guten vart stor og han trakk ned
alle blomane bjarte.

Det døydder roser i kvar ei røys.

Og alle trea var svarte.

Einsleg går guten på haustkald jord,
– døden har hausta si grøde.

Han ville binde ein minnekrans.

Men alle blomar var døde –

I HELLARSKOGEN

Tekst: Olav Aukrust, fra diktsamlinga *Norske terner* (1931).

Melodi: Camilla Granlien.

Eg gjekk meg ein dag i den myrke hellarskog,

– tidi fell meg long –

lind der inkje lyste, og lauv der inkje log.

Det er eg som ber sorgi so tronge.

Eg hørde ingi hjaling, eg hørde ingen ljom.

– Det kveldar i mitt sinn. –

Der blikta ikkje blad, og der bivra ingen blom,
der båra ikkje blomar uti vinden.

Med eitt fekk eg høyre so hjarteven ein song

– det kløktest i min hug. –

«Eg sat her og venta deg so mang ein einsleg gong» –

eg lydde på den songen uti skogen.

«Eg syrgde, og eg venta i so mange, lange år,

– eg lengta og eg leid. –

Tru skal det aldri grødast, det djupe hjartesår?»

Det skumer so nifst over heide.

DØD SPELEMANN

Tekst: Tor Jonsson fra diktsamlinga *Jarnnetter* (1948).
Melodi: Trad./Camilla Granlien. Olav Aukrust sang en variant
av denne melodien til teksten *Mine kåte ungdomsdågå* for
innsamleren O.M. Sandvik.

Vi tykte alle tonar
var framande her.
Vi bad han spela springar
og nordavind og ver.
Han spela så vi spotta,
vi spotta han død.
Vi sa at han døydde
av altfor lite brød.

Så tok vi til å prata,
vi tala han stor.
Vi kalla han ein konge
og kasta på han jord.
Men jorda ho var ærleg,
ho geymde han vel.
Vi sa at hen levde.
Vi tala om ei sjel.

Og sidan har det susa
ei segn om han her,
når andre spela springar
om nordavind og ver.
Vi spotta liv or mange
og tala om ein død.
Vi sa at dei døydde
av altfor lite brød.

TERNINGSPELET

Tekst: Ukjent tekstforfatter, ridderballade.
Melodi: Melodien og første vers har O. M. Sandvik skrevet ned etter
Mari Holbe (1835–1914) fra Sjårdalen, Vågå, i boka *Folkemusikk
i Gudbrandsdalen*. Resten av versene er tilført og satt sammen av
Camilla Granlien.

Dæ va' ein liten gangargut som gjekk å gjette fe
så kom der ei skjønn jomfru, vilde spela ve' me'.
For vi spelede, for vi spelede gullterning.

«Å heyr du fagre ungersvein, spel tavelbol mæ me'!»
«Nei, e' ha inkje rauan gull å setja upp mot de'»

Da treia gong gullterningen kring tavelbordet rainn
skjønnjomfruga tafte, men ungersvein hain vann.

«Å høyr, du fagre ungersvein, skonde de' burt frå me'!
Min kvite hest og dyre sal så vi e' gjeva de'»

«Din kvite hest og dyre sal fa' e' når e' kain,
men e' vil ha den jomfru skjønn som e' mæ gullterning vann!»

Skjønnjomfru sine hender vrei og gret så mang' ei tår;
«Gud trøste me' for fattigsvein som e' te' brudgom får!»

«Nei, e' æ' ingen fattigsvein um enn det tykjyst så,
e' æ' den gjævast kongeson som sole skin uppå!»

KONG HUSMANNSGUT

Tekst: Tor Jonsson fra diktsamlinga *Mogning i mørkret* (1943).

Melodi: Camilla Granlien.

Eg er ein fattig husmannsgut
med bøter bak i broka.
Eg tente sidan eg slapp ut
frå skulen og frå boka.

I går da fekk eg løna mi,
og det var tjue kroner.
Til byen i mi kviletid
eg drog med ljose voner.

Her skin og braglar tusen ljos,
det dyn og syng i malmen.
Eg kjem frå gamle stygge fjos,
frå høyet og frå halmen.

Kvar gjente ho er raud og kvit,
og gutan' er som prestar.
Men som ein stakkar kom eg hit
frå grisar og frå hestar.

Eg stoggar ved ein restaurang,
der ljosa brenn og blenkjer.
Eg høyre horn og harpeklang
og veiknar brått og tenkjer:

Gud, før meg ei i freistung ut,
men fri meg frå det vonde!
Eg er ein fattig husmannsgut
som tener hjå ein bonde.

Men pytt, sa'n På! Eg pengar ha;
og pengane dei eig eg.
Ein husmannsgut er sjeldan glad –
Og inn om døra steig eg.

Eg fyllar glaset, drikk det ut.
Og vinen er som elden.
Til slutt ein fattig husmannsgut
vert konge ut på kvelden.

ÞI VÅRNATTVIS

Tekst: Tor Jonsson, fra diktsamlinga *Mogning i mørkret* (1943).

Melodi: Camilla Granlien.

Tri bjørker tyr seg i hop i vinden
og talar saman om det dei såg:

«Han sat her einsleg i lange kveldar
og visste snaut kva han venta på.»

«Han hadde fele og freista stryke
ein slått om ei som han hadde kjær.»

«Og slåtten vakna på alle strenger,
så dogga datt utor kongrovev.»

«Om laurdagskvelden kom ho han venta,
og eggja stilts med sin gjentehug.»

«Han ville spela ein slått for henne.
Han tok til stille med klunk og knep.»

«Det var som vårnatta kring han venta –
Han stilte, – stilte med all sin hug.»

«Dei stilte strengene stod der spana
og venta bogen i vare hand.»

«Til slutt så løyste han alle tonar –
men ingen sat der og høyrdé på.»

«Da skratta steinane borti bakken
så mosen rivna i lodne flak.»

«Og guten vakna og knuste fela,
og sat og gret til den gråe dag.»

Tri bjørker tyr seg i hop i vinden
Og talar saman om det dei såg.

DU EIG IKKJE LYKKA

Tekst: Tor Jonsson, fra diktsamlinga *Jarnnetter* (1948).
Melodi: Trad./Camilla Granlien. Utgangspunktet er melodien
folkesangeren Kristian P. Åsmundstad (1885–1976) fra
Ringebu brukte til Edvard Storm sin tekst *Statt upp, statt upp*.
I tillegg har Anders E. Røine lagd en snglelik og hektet på.

Du eig ikkje lykka einsleg.
Lykka er ikkje for to.
Ropet frå verda skal alltid vera
eit vårbrus gjennom ditt blod.

Orkar ditt hjarte femne
lykka, så elsk deg slø!
Menskeånda rømer ifrå deg,
og framtida i deg er død.

Er du eit menneske, eig du
aldri den store ro.
Du eig ikkje lykka einsleg.
Lykka er ikkje for to

Orkar ditt hjarte femne
lykka, så elsk deg slø!
Menskeånda rømer ifrå deg,
og framtida i deg er død.

TITA OG GJENTA

Tekst: Opphavet til *Tita* er ukjent. *Gjenta* er skrevet av
Tor Jonsson, fra diktsamlinga *Mogning i mørkret* (1943).
Melodi: Trad./ Camilla Granlien og Anders E. Røine. *Tita*
er ein liten stubb etter Ronnaug Vangen (1898–1988) fra
Bøverdalen. Melodien til *Gjenta* er basert på ein amerikansk
tradisjonell banjo-låt og en melodi lagd av Anders E. Røine.

Tita ho sat uppi hāmæinsæté,
høyrdé så forondeleg eit fugllæte
tidleg um mainnain, seint um kvaildain,
tram tru.

Gjenta visste ho var ven,
og ho vraka mange.
Kvar ein gut som kom til gards,
han fekk heim att gange.

Gjenta visste ho var rik,
og ho vraka fleire.
Det stilna snart i garden der,
det kom' kje friar meire.

Gjenta ho vart grå til slutt.
Da kom den aller siste –
Så ringde det til bryllaupsferd
med brura lagd i kiste.

CAMILLA GRANLIEN BAND

Jarnnetter

Two great poets from Lom: Tor Jonsson (1916–1951) and Olav Aukrust (1883–1929). Though their views of rural life were far apart, it held a great influence on them both. Tor Jonsson faced much hardship in his youth and came to be critical of the closely-knit rural society, while Olav Aukrust, a champion of religious and national causes, held a more positive view of rural communities, people and lifestyles. Differences notwithstanding, it is obvious from the titles and form of their poems that both drew inspiration from traditional music. We have set some of their poems to traditional tunes both old and recent, and included a few songs they might have heard at home.

Anders E. Røine: gitar (låt 2, 5, 6, 7, 8, 9 og 11), hardingfele (låt 2 og 5), banjo (låt 1, 9 og 12), mandolin (låt 1, 2 og 9), munnharpe (låt 1, 3 og 8), langeleik (låt 7), orgel (låt 6) og vokal (låt 12).

Harald Høyvik: kontrabass (låt 1, 6, 12), el.bass (låt 7 og 8), fender VI (låt 2, 3, 5, 8, 9), gitar (låt 1 og 12) og vokal (låt 12).

Jorun Marie Rypdal Kvernberg: fele (låt 8, 11 og 12).

Andreas Skeie Ljones: fele (låt 9).

Niels J. Røine: vokal (låt 2 og 12).

Fridtjof Lindeman: el.piano (låt 8) og diverse rytmeinstrumenter (låt 1 og 12).

Alle arrangement: Anders E. Røine, Harald Høyvik og Camilla Granlien, untatt Kjæringje sat arr.: Anders E. Røine, Harald Høyvik, Jorun Marie Rypdal Kvernberg og Camilla Granlien.

Alle diktene er gjengitt med tillatelse fra Samlaget. I enkelte dikt gjentas et vers. Der det skjer er teksten skråstilt.

Innspilt i studio Gjøkeredet i Oslo i perioden 2006–2007. Ei vårnattvise innspilt i studio Soverom august 2007.

Produsent: Niels J. Røine.

Lydmann, miksing og mastrинг: Fridtjof Lindeman.

Engelsk oversettelse: Svein Svarverud.

Grafisk design: Eva Karlsson.

Fotograf: Niels J. Røine.

Takk til: alle som har støttet utgivelsen økonomisk, venner og familie som har kommet med gode råd og innspill, Aaste Kveseth for gjennomlesing av tekst, Fridtjof Lindeman for godt samarbeid og Niels J. Røine for gode råd, kommentarer og en god porsjon tålmodighet.

Utgivelsen er støttet av: Fond for lyd og bilde, Fond for utøvende kunstnere, Norsk kulturråd og Rådet for folkemusikk og folkedans.

